

Sygn. akt: I ACa 1358/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Krzysztof Depczyński
Sędziowie:	SA Joanna Walentkiewicz – Witkowska (spr.) SO del. Beata Grochulska
Protokolant:	stażysta Agnieszka Kralczyńska

po rozpoznaniu w dniu 2 kwietnia 2014 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. (poprzednio (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł.)**

przeciwko **P. L. (1), prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą (...) w miejscowości P.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 21 marca 2013 r., sygn. akt X GC 303/12

I. zmienia zaskarżony wyrok na następujący:

„1) utrzymuje w mocy nakaz zapłaty z dnia 27 lutego 2012 roku, wydany przez Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie oznaczonej sygnaturą X GNc 1183/11 w zakresie kwoty 83.978,48 (osiemdziesiąt trzy tysiące dziewięćset siedemdziesiąt osiem 48/100) złotych oraz odsetek ustawowych od tej kwoty od dnia 19 listopada 2011 roku;

2) uchyla opisany w punkcie pierwszym nakaz zapłaty w pozostałej części i w tym zakresie oddala powództwo;

3) zasądza od P. L. (1), prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) w miejscowości P. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. kwotę 3.222 (trzy tysiące dwieście dwadzieścia dwa) złote tytułem zwrotu kosztów procesu.”

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od P. L. (1), prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) w miejscowości P. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. kwotę 1.620 (jeden tysiąc sześćset dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;

IV. przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz adwokata K. S., prowadzącego Kancelarię Adwokacką w Ł. kwotę 4.428 (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem) złotych obejmującą także należny podatek VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym;

V. nakazuje ściągnąć od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 2.803,60 (dwa tysiące osiemset trzy 60/100) złotych tytułem części nieuiszczonej opłaty od apelacji.

Sygn. akt I ACa 1358/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 21 marca 2013 r. Sąd Okręgowy w Ł. w sprawie z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w Ł. przeciwko P. L. (2), prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą (...) w miejscowości P.

o zapłatę utrzymał w mocy nakaz zapłaty z dnia 27 lutego 2012 r., wydany przez Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie o sygnaturze akt X GNC 1183/11

(obejmujący obowiązek zapłaty na rzecz strony powodowej kwoty 140161,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19 listopada 2011 roku i kosztami)(pkt 1) oraz przejął w ciężar Skarbu Państwa nieuiszczoną opłatę sądową od zarzutów od nakazu zapłaty (pkt 2).

Sąd Okręgowy oparł powyższy wyrok na następujących ustaleniach faktycznych:

W dniu 16 grudnia 2008 roku powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. zawarł z pozwanym P. L. (1), prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) P. L. (1) z siedzibą w miejscowości P. umowę leasingu nr (...), której przedmiotem był samochód ciężarowy marki V. (...), nabyty przez finansującego (powoda) za cenę netto 135.000,00 złotych. Umowa ta została zawarta na okres do dnia 15 grudnia 2012 roku, o ile nie zostanie rozwiązana w trybie § 7 Ogólnych Warunków Umowy Leasingu (OWUL) lub nie wygaśnie z innych przyczyn. Korzystający (pozwany) zobowiązał się do terminowego regulowania opłat leasingowych i innych płatności na rzecz finansującego, określonych w umowie. Wynagrodzenie pieniężne z tytułu używania przez korzystającego z przedmiotu leasingu, płatne w ratach określał załącznik nr 1. W art. 4 umowy strony postanowiły, że prawne zabezpieczenie umowy będzie stanowić jeden weksel in blanco korzystającego wraz z deklaracją wekslową. W zakresie ubezpieczenia przedmiotu leasingu strony ustaliły, iż ma zastosowanie § 6 OWUL oraz 6a OWUL.

Wszystkie wymienione w umowie załączniki w tym załącznik nr 2 „Ogólne Warunki Umowy Leasingu” (OWUL) stanowiły integralną część umowy leasingu.

W deklaracji wekslowej z dnia 16 grudnia 2008 roku pozwany wskazał, że powód ma prawo wypełnić weksel w każdym czasie na sumę odpowiadającą jego zadłużeniu z tytułu w/w umowy leasingu, w tym z tytułu opłat leasingowych i innych świadczeń wynikających z umowy leasingu, odsetek za opóźnione płatności oraz innych świadczeń ubocznych oraz weksel ten opatrzyć datą płatności według swojego uznania, zawiadamiając pozwanego, nie później niż 7 dni przed terminem płatności weksla.

Zgodnie z § 5 pkt 13 OWUL w przypadku opóźnienia w zapłacie jakiegokolwiek należności przysługiwały finansującemu prawo do zaliczania dokonywanych wpłat m.in. na odsetki za opóźnienia w zapłacie i wszystkie zaległe opłaty

leasingowe oraz wszelkie należności finansującego wynikające z umowy leasingu i innych stosunków umownych łączących finansującego i korzystającego od najdawniej wymagalnej należności.

Zgodnie § 6a ust. 1 i 3 OWUL obowiązek ubezpieczenia przedmiotu leasingu do pełnej wartości rynkowej ciążył na finansującym przez cały okres trwania umowy leasingu. Kosztami ubezpieczenia korzystający miał być obciążony po zawarciu umowy ubezpieczenia jak również po każdorazowym jej przedłużeniu na podstawie odpowiedniego dokumentu wskazującego termin płatności. Korzystający miał być obciążony dodatkowymi kosztami ubezpieczenia. Korzystający wyraził zgodę na obciążenie go wszelkimi kosztami ubezpieczenia przedmiotu leasingu. Zgodnie z § 7 pkt 7.1 OWUL finansujący był uprawniony rozwiązać umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym, jeżeli korzystający pomimo upomnienia na piśmie

i wyznaczenia dodatkowego terminu zalega z jakąkolwiek płatnością, wynikającą z umowy leasingu.

W przypadku rozwiązania umowy leasingu w trybie § 7 ust. 7 korzystający zobowiązany był w dniu rozwiązania umowy leasingu do zwrotu przedmiotu leasingu niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni, od upływu tego terminu na własny koszt i ryzyko do siedziby finansującego lub miejsce przez niego wskazane (§ 7 ust. 15 OWUL). W razie odmowy lub opóźnienia zwrotu przedmiotu leasingu przez korzystającego finansującemu przysługiwała kara umowna liczona za każdy dzień z wysokości 1/30 średniej miesięcznej okresowej opłaty leasingowej z ostatnich 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym powstał obowiązek zwrotu,

a w przypadku umów rozwiązanych wcześniej niż po upływie 12 miesięcy

z okresu trwania umowy leasingu. Korzystający zobowiązany był również do zwrotu kosztów ubezpieczenia i innych kosztów powstałych w związku

z posiadaniem przedmiotu leasingu, poniesionych przez finansującego w tym okresie (§ 7 ust. 16 OWUL)

W przypadku rozwiązania umowy leasingu w trybie § 7 pkt 7 finansujący mógł żądać od korzystającego, poza zapłatą wszystkich wymagalnych opłat leasingowych, również zapłaty odszkodowania w wysokości sumy wszystkich opłat przewidzianych w umowie leasingu, a niewymagalnych do dnia jej rozwiązania, o których mowa w § 5 ust. 2 pomniejszonych o korzyści, które zgodnie z § 7 pkt 10 rozumiane są jako dyskonto wyliczone od dnia wskazanego przez finansującego w wezwaniu do zapłaty do dnia zapłaty określonego w umowie leasingu oraz - jako cena ze sprzedaży przedmiotu leasingu, pomniejszona o koszty sprzedaży przedmiotu leasingu (§ 7 ust. 9 i ust. 10 - OWUL).

W dniu 16 grudnia 2008 roku między powodem, a M. R. została zawarta umowa sprzedaży samochodu ciężarowego (...), który miał być użytkowany przez pozwanego. Cena przedmiotu sprzedaży wynosiła kwotę 164.700,00 zł. Na poczet płatności wynikających z umowy, strony umowy zaliczyły zaliczkę w kwocie 24.705 zł wpłaconą w dniu 15 grudnia 2008 roku przez sprzedawcę.

W dniach 17 grudnia 2008 roku, 12 sierpnia 2009 roku, 29 listopada 2009 roku i 8 stycznia 2010 roku firma (...) spółka z o.o. wezwała pozwanego do zapłaty składki ubezpieczeniowej z tytułu zawartych umów ubezpieczenia.

Z uwagi na to, że pozwany nie regulował należności z tytułu ubezpieczenia firma (...) spółka z o.o. niezapłaconymi składkami w wysokości 3.120 zł, 877 zł, 877 zł i 875 zł obciążała powoda.

Należności te zostały zapłacone przez powoda na rzecz spółki (...).

Powód obciążył pozwanego opłatą dodatkową obejmującą koszty ubezpieczenia (polisy) powiększoną o opłatę za nieterminowe opłacenie polisy zgodnie z Tabelą Opłat i Prowizji wraz z podatkiem VAT.

Poza umową leasingu nr (...), powód zawarł

z pozwanym dwie inne umowy leasingu, tj. umowę nr (...), której przedmiotem była naczepa chłodnia (...) oraz umowę nr (...), której przedmiotem był ciągnik siodłowy D. (...) (nie objęte sporem). Umowy te, z powodu kradzieży przedmiotów leasingu, wygasły z dniem 26 stycznia 2009 roku. Zobowiązania wynikające z tych umów stały się wymagalne począwszy od dnia 26 stycznia 2009 roku i nie zostały przez pozwanego uregulowane. Po wypłacie

odszkodowań przez ubezpieczyciela, pozostały nieuregulowane należności odpowiednio z tytułu umowy leasingu nr (...) w wysokości 49.462,55 złotych oraz z tytułu umowy leasingu nr (...) w wysokości 54.251,80 złotych.

Samochód stanowiący przedmiot umowy leasingu nr (...) dwukrotnie uległ wypadkowi. Z tego tytułu powód otrzymał od ubezpieczyciela odszkodowania: pierwsze w wysokości 17.217,08 złotych i drugie w wysokości 38.965,44 złotych. Wypłacone odszkodowanie z tytułu przedmiotowej umowy leasingu uzyskane kwoty zostały zaliczone przez powoda na poczet zobowiązań pozwanego wynikających z wcześniej wymienionych dwóch umów leasingu. Koszty naprawy samochodu V. (...) nr rej. (...) w całości zostały pokryte przez użytkownika pojazdu.

W dniu 26 października 2009 roku powód wystosował do pozwanego oświadczenie, w którym wskazał, że w związku z opóźnieniem w regulowaniu zobowiązań pieniężnych, na podstawie § 7 ust. 7 pkt 7.1 OWUL, rozwiązuje w trybie natychmiastowym, bez okresu wypowiedzenia, w/w umowę leasingu. Jednocześnie, powołując się na § 5 ust. 8 OWUL, wezwał pozwanego do uiszczenia zaległych opłat leasingowych wraz z odsetkami za zwłokę w zapłacie, wyliczonymi na dzień 26 października 2009 roku, tj. kwoty 33.596,60 złotych tytułem zaległych opłat leasingowych i kwoty 1.459,44 złotych z tytułu odsetek za zwłokę oraz do zwrotu przedmiotu umowy leasingu w nieprzekraczalnym terminie do dnia 12 listopada 2009 roku. Pozwany w złożonym oświadczeniu stwierdził, że w związku z wypowiedzeniem umowy zwróci samochód dnia 17 marca 2010 roku. Jednocześnie wyraził chęć wznowienia umowy leasingu i uregulowania płatności.

Przedmiot leasingu został odebrany od pozwanego przez firmę windykacyjną, działającą na zlecenie powoda w dniu 23 marca 2010 roku.

W dniu 25 maja 2011 roku powód w uzupełnieniu do oświadczenia z dnia 26 października 2009 roku wezwał pozwanego do zapłaty w terminie do dnia 8 czerwca 2011 roku odszkodowania należnego z tytułu przedterminowego rozwiązania przedmiotowej umowy leasingu w wysokości 80.515,88 złotych. Wskazał, że odszkodowanie uwzględnia korzyści finansującego, o których mowa w § 7 ust. 10 OWUL.

W dniu 7 listopada 2011 roku powód wystosował do pozwanego zawiadomienie o wypełnieniu weksla wraz z wezwaniem do zapłaty, informując go, że, wobec zwłoki w zapłacie należności z tytułu umowy leasingu, uzupełni wystawiony przez pozwanego weksel in blanco na kwotę 140.161,00 złotych z terminem płatności w dniu 18 listopada 2011 roku w siedzibie powoda, w Ł.. Jednocześnie wezwał pozwanego do zapłaty należności, wskazując, że brak takiej zapłaty przed uzupełnieniem weksla lub w terminach określonych przepisami prawa wekslowego spowoduje wszczęcie postępowania sądowego. Zawiadomienie to zostało doręczone pozwanemu w dniu 23 listopada 2011 roku.

W dniu 18 listopada 2011 roku powód uzupełnił wystawiony przez pozwanego weksel in blanco, wskazując datę płatności na dzień 18 listopada 2011 roku i określając sumę wekslową na kwotę 140.161,00 złotych.

W związku z rozwiązaniem umowy leasingu pozwanemu pozostała do zapłaty:

- 1) kwota zafakturowanych niezapłaconych opłat leasingowych w wysokości 28.314,20 złotych za okres od kwietnia 2009 roku do listopada 2009 roku w wysokości po 3.539,42 zł, pomniejszona o kwotę 1,16 zł (z tytułu nadpłaty);
- 2) kwota odsetek od fakturowanych opłat leasingowych, wyliczona na dzień 23 maja 2011 roku, w wysokości 8.103,38 złotych,
- 3) odszkodowanie za przedterminowe rozwiązanie umowy leasingu, w wysokości 80.515,88 złotych. Wysokość odszkodowania powód ustalił biorąc pod uwagę wysokość przyszłych niezapłaconych rat po rozwiązaniu umowy w kwocie 120.842,92 zł, którą następnie pomniejszył o kwotę 36.459,05 zł, uzyskaną ze sprzedaży przedmiotu leasingu i o kwotę 3.867,99 zł z tytułu dyskonta;
- 4) kwota kary umownej za bezumowne korzystanie z przedmiotu leasingu

w wysokości 7.737,09 złotych, wyliczona za okres od dnia 1 grudnia 2009 roku do dnia 11 marca 2010 roku.

Ponadto powód obciążył pozwanego kwotą 12.745,45 zł, stanowiącą składki z tytułu ubezpieczenia przedmiotu leasingu kosztami windykacji

w kwocie 1.586,00 złotych oraz opłatami dodatkowymi, do których uregulowania pozwany zobowiązany był z mocy § 3 ust. 14 i § 5 ust. 9 OWUL, a na które złożyły się: skierowanie do korzystającego ostatecznego wezwania do zapłaty w kwocie 61 złotych, udzielenie informacji użytkownikowi w kwocie 61 złotych i czynności dokonywane w Wydziale Komunikacji w związku z rejestracją pojazdu w kwocie 1.037 złotych.

Sąd Okręgowy oddalił wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu

z zeznań świadka R. R. na okoliczność przekazania samochodu przedstawicielowi powoda, uznając ten dowód za zbędny. Okoliczność ta nie była bowiem kwestionowana przez stronę powodową.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy podniósł, że strony łączyła umowa leasingu operacyjnego, uregulowana w art. 709¹ i następne k.c., na mocy której powód nabył, a następnie oddał pozwanemu w leasing samochód ciężarowy marki V. (...) o wartości 135.000 złotych netto. Pozwany, mimo ciążącego na nim obowiązku (art. 709¹³ k.p.c. i § 5 ust. 3 OWUL), nie regulował opłat leasingowych za przedmiot leasingu, co spowodowało, że powód rozwiązał umowę w dniu 26 października 2009 roku.

Wbrew stanowisku pozwanego Sąd Okręgowy przyjął, mając na uwadze materiał dowodowy sprawy, że powód wypełnił wystawiony przez pozwanego weksel in blanco zgodnie z deklaracją wekslową na sumę obejmującą zadłużenie pozwanego, wynikającą z umowy leasingu.

Ponadto, w oświadczeniu o rozwiązaniu umowy leasingu powód zobowiązał pozwanego do zwrotu przedmiotu leasingu do dnia 12 listopada 2009 roku. Przedmiot leasingu pozwany zwrócił dopiero w dniu 23 marca 2010 roku (k. 192). Powodowi przysługiwała zatem kara umowna w wysokości 7.737,09 złotych wyliczona za okres od dnia 1 grudnia 2009 roku do dnia 11 marca 2010 roku. Pozwany nie wykazał bowiem, aby korzystał z przedmiotu leasingu po rozwiązaniu umowy za zgodą powoda.

W świetle materiału dowodowego sprawy Sąd Okręgowy uznał, że powodowi przysługuje także odszkodowanie w wysokości sumy wszystkich przewidzianych w umowie, a niewymagalnych do dnia rozwiązania umowy, opłat leasingowych (§ 5 ust. 2 OWUL), pomniejszonych o uzyskane przez powoda korzyści w postaci ceny, jaką uzyskał ze sprzedaży przedmiotu leasingu oraz dyskonta (art. 709¹² k.c. i § 7 ust. 9 i ust. 10 OWUL).

Wysokość niezapłaconych przez pozwanego opłat leasingowych za okres od dnia 15 grudnia 2009 roku do dnia 15 grudnia 2012 roku stanowiła kwotę 120.842,92 złotych, zaś cena, jaką powód uzyskał ze sprzedaży przedmiotu leasingu, stanowiła kwotę 36.459,05 złotych, natomiast kwota dyskonta to 3.867,99 złotych. Zatem wysokość odszkodowania, jakie przysługuje powodowi w związku z rozwiązaniem umowy wynosiła 80.515,88 złotych.

W świetle § 5 ust. 13.2. OWUL, powód był uprawniony w ocenie Sądu Okręgowego do zaliczenia uzyskanego odszkodowania od ubezpieczyciela

w kwocie 17.217,08 złotych i 38.965,44 złotych za szkody powstałe

w przedmiotowym samochodzie na poczet zaległych opłat leasingowych

z umów leasingu nr: (...) i (...), które były wymagalne od dnia 26 stycznia 2009 roku. Pozwany nie kwestionował, że takie umowy łączyły go z powodem, jak również nie wykazał, aby pozostałe opłaty leasingowe z tych umów w wysokości 49.462,55 złotych i 54.251,80 złotych zapłacił powodowi (art. 6 k.c.).

W świetle § 6a ust. 3 OWUL, pozwany obowiązany był też do uiszczenia kosztów ubezpieczenia pojazdu. Pozwany nie wykazał, aby takie koszty uiszczył (art. 6 k.c.). Raty związane z ubezpieczeniem pojazdu uiszczył powód za okres od stycznia 2008 roku do marca 2010 roku w łącznej kwocie 12.745,45 zł. Samochód został zwrócony przez pozwanego dopiero w marcu 2010 roku. W związku z czym pozwany obowiązany jest, na podstawie § 6a ust. 3 i § 5 ust. 9.1 i 9.2

OWUL, do zapłacenia powodowi uiszczonych przez niego rat ubezpieczenia, a także dodatkowych kosztów ustalonych na podstawie tabeli opłat i prowizji w wysokości 150 złotych kary doliczonej do każdej raty ubezpieczenia wraz z podatkiem VAT.

Sąd Okręgowy uznał także za uzasadnione roszczenie powoda o zwrot kosztów związanych z rejestracją pojazdu w wysokości 1.037 złotych brutto (§ 3 ust. 14.1.1 OWUL). Pozwany nie wykazał bowiem, aby takie koszty zapłacił (art. 6 k.c.) W świetle § 7 ust. 16 OWUL Sąd przyjął, że powodowi przysługuje zwrot poniesionych przez niego kosztów windykacji w kwocie 1.586,00 zł. Pozwany bowiem nie zwrócił pojazdu do dnia 12 listopada 2009 roku (oświadczenie k. 11). Dopiero w wyniku działań windykacyjnych pojazd został przez niego zwrócony dnia 23 marca 2010 roku. Koszty ubezpieczenia, opłaty dodatkowe, koszty windykacji, które pozwany powinien zapłacić stronie powodowej wyniosły ogółem kwotę 15.490,45 złotych. W świetle materiału dowodowego sprawy, nie było podstaw do przyjęcia, że powód dokonując rozliczenia umowy leasingu obowiązany był uwzględnić uiszczoną przez pozwanego wpłatę początkową w kwocie 24.705 zł. Jak wynika bowiem z umowy sprzedaży z dnia 16 grudnia 2008 roku przedmiotowego pojazdu, kwota 24.705 zł została zaliczona na poczet płatności wynikających z tej umowy, na mocy której powód nabył samochód będący przedmiotem leasingu.

W świetle powyższych rozważań Sąd Okręgowy przyjął, że w związku z rozwiązaniem umowy leasingu zadłużenie pozwanego w stosunku do powoda wynosi łącznie 140.161. Dlatego na podstawie art. 496 k.p.c. utrzymał nakaz zapłaty w mocy i zasądził na podstawie art. 709¹³ k.c. i art. 709¹⁵ k.c. kwotę 140.161 zł od pozwanego na rzecz powoda.

O odsetkach ustawowych Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., zaś o kosztach procesu w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr163, poz. 1349 ze zm.), zasądzając od pozwanego na rzecz powodowej Spółki kwotę 5.370 złotych. Na koszty te złożyła się opłata sądowa od pozwu w wysokości 1.753 złotych, wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 3.600 złotych i opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych.

Na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poza. 1398 ze zm.), Sąd Okręgowy przejął w ciężar Skarbu Państwa nieuiszczoną opłatę sądową od zarzutów od nakazu zapłaty.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany. Pełnomocnik pozwanego w piśmie, stanowiącym jej uzupełnienie wskazał, że wyrok został zaskarżony w całości, a zarzuty apelacji przedstawiają się następująco:

1. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów, przejawiające się w błędnym uznaniu, mającym wpływ na treść rozstrzygnięcia, że:

- pozwany nie wykazał, aby korzystał z przedmiotu leasingu po rozwiązaniu umowy leasingu nr (...) za zgodą powoda, w sytuacji kiedy pozwany konsekwentnie w toku sprawy podnosił, że po wypowiedzeniu przez powoda umowy leasingu, korzystał z przedmiotu leasingu za zgodą powoda;

- powód był uprawniony do zaliczenia uzyskanego odszkodowania od ubezpieczyciela w kwocie 17 217,08 zł i 38 965,44 zł za szkody powstałe w samochodzie V. (...) na poczet zaległych opłat leasingowych z umów leasingu nr: (...) i (...), podczas gdy na podstawie § 5 ust. 13.2 OWUL odszkodowania powinny być zaliczone li tylko na poczet umowy leasingu nr (...);

- powód dokonując rozliczenia umowy leasingu nr (...) nie był obowiązany do zaliczenia uiszczonej przez pozwanego wpłaty początkowej w wysokości 24 705 zł, podczas gdy prawidłowa ocena całokształtu materiału dowodowego

proceedzi do wniosku, że powód winien zaliczyć uiszczoną przez pozwanego wpłatę początkową w wysokości 24 705 zł na poczet rozliczenia umowy leasingu nr (...).

W następstwie powyższych zarzutów wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uchylenie nakazu zapłaty z dnia 27 lutego 2012 r. wydanego przez Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie o sygnaturze akt X GNC 1183/11 w całości i oddalenie powództwa, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, a nadto o zasądzenie kosztów procesu według norm prawem przewidzianych.

Sąd Apelacyjny zważył :

Apelacja pozwanego , w ocenie Sądu Apelacyjnego , jest częściowo zasadna i skutkuje zmianą zaskarżonego orzeczenia na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

Zarzuty sformułowane przez pełnomocnika pozwanego, stanowiące uzupełnienie apelacji wywiedzionej przez samego pozwanego , koncentrują się na naruszeniu przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i poczynienie przez to błędnych ustaleń , mających wpływ na treść rozstrzygnięcia

Uwzględnieniu podlegał jedynie zarzut obejmujący brak podstaw do zaliczenia odszkodowania , uzyskanego od ubezpieczyciela w kwotach 17.217,08 zł i 38.965,44 złote za szkody powstałe w samochodzie V. (...) na poczet zaległych opłat leasingowych z umów leasingu nr (...)? (...) i (...).

Zgodzić się należy z wykładnią § 5 ust. 13 OWUL, zaprezentowaną w uzupełnieniu apelacji. § 5 OWUL dotyczy płatności, wymienia rodzaje opłat leasingowych, stanowi o sposobie uiszczania opłat leasingowych i ich zaliczania. OWUL w 13 § 5 stanowi, że w przypadku opóźnienia w zapłacie jakiegokolwiek należności przysługującej finansującemu ma on prawo zaliczania dokonywanych wpłat w następującej kolejności :

-odsetki za opóźnienie, wszelkie zaległe opłaty leasingowe oraz wszelkie należności finansującego wynikające z umowy leasingu i innych stosunków umownych łączących finansującego i korzystającego – od najdawniej wymagalnej należności, inne opłaty wynikające z umowy leasingu, koszty związane z prowadzeniem wszelkich działań, mających na celu odzyskanie wszelkich należności w z tytułu umowy oraz przedmiotu leasingu, koszty uruchomienia przedmiotu leasingu lub wynikające z zakazu czerpania pożytków , o których mowa w § 3 ust. 18, a także koszty postępowania sądowego.

Kwestie ubezpieczenia przedmiotu leasingu reguluje § 6 OWLU.

Z kolei § 7 OWUL stanowi o przesłankach, skutkach przedterminowego zakończenia umowy leasingu. Jeżeli umowa wygasła z przyczyn określonych w § 7 ust. 1 poza obowiązkiem zapłaty wszystkich opłat leasingowych, wymagalnych do dnia wygaśnięcia umowy finansujący może żądać zapłacenia odszkodowania w wysokości sumy wszystkich przewidzianych w umowie leasingu, a niewymagalnych do dnia jej wygaśnięcia opłat leasingowych, o których mowa w § 5 ust. 2, pomniejszonych o korzyści zgodnie z postanowieniami § 7 ust. 3 - przy ustaleniu wysokości odszkodowania, o którym mowa w § 7 ust. 2 uwzględniane są wśród korzyści i te, które wynikają z ubezpieczenia przedmiotu leasingu i wygaśnięcia umowy - korzyści te rozumiane są jako odszkodowanie otrzymane przez finansującego z zakładu ubezpieczeń oraz ewentualnie cena uzyskana ze sprzedaży pozostałości (uszkodzonego przedmiotu leasingu) pomniejszona o koszty sprzedaży (...).

Wskazać należy w tym miejscu, że w odniesieniu do wykładni przepisów tak w doktrynie, jak i judykaturze podkreśla się regułę określającą następującą kolejność różnych sposobów wykładni: wykładnię językową, wykładnię systemową, wykładnię funkcjonalną (celowościową). Jednocześnie wskazuje się, że zgodnie z zasadą interpretatio cessat in claris nie zawsze zachodzić będzie konieczność sięgania kolejno do wszystkich tych trzech sposobów wykładni. Będzie tak wtedy, gdy po zastosowaniu wykładni językowej, czy językowej i systemowej uda się uzyskać właściwy wynik wykładni (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 1998 r. I CKN 664/97 OSNC 1998/1 poz. 7). Istotne znaczenie odgrywa wykładnia dokonywana według reguł językowych i tę umieszcza się na pierwszym miejscu w procesie wykładni. Jak

wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 25 listopada 2003 r. III CZP 75/2003, powołując się na utrwaloną w orzecznictwie zasadę interpretacji przepisów prawa, wykładnia ta ma podstawowe znaczenie. Dopiero gdy wykładnia językowa zawodzi, prowadząc do wyników nie dających się pogodzić z racjonalnym działaniem ustawodawcy i celem jaki ma realizować dana norma, sięga się do wykładni systemowej i funkcjonalnej. Każda wykładnia zmierza do prawidłowego określenia i zastosowania norm prawnych, przy czym nie jest możliwe uzyskanie poprawnej wykładni poszczególnych wyrażeń i zwrotów zawartych w przepisach prawa w oderwaniu od całości porządku prawnego. Dokonując zaś wykładni językowej należy uwzględniać jej reguły, w myśl których przy tłumaczeniu znaczenia normy należy jej przypisać takie znaczenie, jakie ma ona w języku podstawowym i powszechnie przyjętym znaczeniu, chyba że ważne względy przemawiają za odstępstwem od tego znaczenia. Wolno odstąpić od znaczenia literalnego danego przepisu, gdy znaczenie to pozostaje w oczywistym konflikcie lub sprzeczności ze znaczeniem innych norm systemu, gdy prowadzi do absurdalnych konsekwencji, rozstrzygnięć pozostających w oczywistej sprzeczności z powszechnie akceptowanymi normami, zasadami sprawiedliwości i słuszności. (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 czerwca 2013 r. wydany w sprawie V ACa 185/2013 -LexPolonica nr 7516317, www.orzeczenia.ms.gov.pl) Te same reguły należy odnieść do wykładni warunków umowy, łączącej strony procesu.

Reguły wykładni językowej wystarczają do dokonania interpretacji zapisów OWUL, dotyczących kwestii wpłat z tytułu umowy leasingu i sposobu ich zaliczania, a także zaliczania korzyści na poczet należnego odszkodowania na wypadek przedterminowego zakończenia umowy leasingu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy błędnie wyłożył ust 13 pkt. 2 § 5 OWUL przyjmując, że odnosi się on do wszelkich otrzymanych przez finansującego kwot z tytułu umowy leasingu, podczas gdy wyraźnie odnosi się on do dokonywanych wpłat, z należności objętych § 5 i nim określonych. W ust. 13.1 do 13.4 mowa jest o kolejności zaliczania „dokonywanych wpłat”

Natomiast odszkodowanie, określone w § 7 obejmuje wszystkie opłaty leasingowe, niewymagalne do dnia wygaśnięcia umowy, pomniejszone o korzyści- w tym o odszkodowanie otrzymane przez finansującego z zakładu ubezpieczeń oraz ewentualnie cena uzyskana ze sprzedaży pozostałości (uszkodzonego przedmiotu leasingu) pomniejszona o koszty sprzedaży (...).

Należy przyjąć za apelującym, że wobec takiego uregulowania rozliczenia należności z umowy należy § 7 interpretować jako odrębne postanowienie, nie odnoszące się wprost do „dokonywanych wpłat”, a co za tym idzie nie podlegające reżimowi § 5 ust. 13 ppkt. 2. Kwoty przekazane przez ubezpieczyciela z tytułu likwidacji szkód w przedmiocie leasingu nie mogą być uważane za wpłaty podlegające reżimowi § 5 ust.13 ppkt 2. To z kolei oznacza, że odszkodowanie w łącznej kwocie 56.182,52 złote powinno być zaliczone, jako korzyści na poczet odszkodowania z niniejszej umowy leasingu numer (...), pomniejszając kwotę objętą żądaniem pozwu.

W stanie faktycznym sprawy, jak już wyżej stwierdzono nie było podstaw do odstąpienia od wykładni językowej zwłaszcza, że wykładane postanowienia umowne mają treść wyraźnie określoną przez użycie w nim sformułowań jednoznacznych językowo (por. uchwała Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2012 r. III CZP 84/2011 OSNC 2012/10 poz. 113).

Sąd Apelacyjny nie podzielił natomiast pozostałych zarzutów, zawartych w apelacji.

Sąd Okręgowy zasadnie przyjął, że nie ma żadnych uzasadnionych podstaw do uznania, że po wypowiedzeniu umowy leasingu pozwany korzystał z przedmiotu leasingu za zgodą strony powodowej, tym samym istniały podstawy do naliczenia kary umownej w wysokości 7.737,09 złotych za okres od dnia 1 grudnia 2009 roku do dnia 11 marca 2010 roku. To, że pozwany, mimo wypowiedzenia ze skutkiem natychmiastowym umowy leasingu złożył oświadczenie o zamiarze kontynuowania umowy nie oznacza, że korzystał z przedmiotu leasingu za zgodą strony powodowej. Dowodem na to nie może być w żadnym razie oświadczenie z dnia 13 marca 2010 roku (k- 101 akt). Pozwany zobowiązał się w nim do zwrotu samochodu o nr rej (...) w dniu 17 marca 2010 roku, zgodnie z wypowiedzeniem umowy. Zadeklarował w nim chęć wznowienia umowy i uregulowania płatności. Z żadnego z tych warunków nie wywiązał się. Było to jednostronne oświadczenie pozwanego, nie rzutujące w żadnej mierze na uzyskanie zgody na

dalsze korzystanie z przedmiotu leasingu. Strona powodowa konsekwentnie domagała się zwrotu samochodu i nie ma w aktach żadnego dowodu dla potwierdzenia stanowiska pozwanego. Mało tego, strona pozwana podjęła działania windykacyjne i dopiero w ich następstwie odzyskała pojazd, nota bene po wypadku. (raport z działań windykacyjnych k-102-104, protokół zwrotu k- 192 akt). Żądanie zwrotu pojazdu pojawiło się już w momencie rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym) (k- 11).

Kolejny zarzut dotyczył braku zaliczenia kwoty 24.705 złotych, stanowiącej wpłatę początkową na poczet rozliczenia umowy leasingu (...). W dniu 16 grudnia 2008 roku została zawarta umowa sprzedaży pomiędzy (...) S.A. a M. R.(...) samochodu ciężarowego (...), przy czym korzystającym z pojazdu miał być P. L. (1), prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) z siedzibą w P. Na poczet ceny została zaliczona kwota 24.705 złotych wpłacona w dniu 15 grudnia 2008 roku. P. L. (1) zaakceptował takie postanowienie umowne. Także w ramach pozostałych postanowień umowy leasingu (k-12-13 akt) strony procesu postanowiły, że zaliczkę w wysokości 24.705 złotych zarachowują na poczet ceny z umowy sprzedaży. Tym samym pozwany nie może teraz domagać się uznania, że o tę kwotę pomniejszeniu ulec powinna należność objęta żądaniem strony powodowej, bowiem ona została już rozliczona.

W związku z powyższym Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 §1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w sprawie X GNC 1183/11 w zakresie kwoty 83.978,48 złotych (140.161 – 56.182,52) i odsetek ustawowych od tej kwoty od dnia 19 listopada 2011 roku, natomiast w pozostałej części nakaz zapłaty uchylił i oddalił powództwo.

To skutkowało także zmianą rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Koszty te rozliczono na podstawie art. 100 k.p.c. Strona powodowa wygrała proces w 60%. Koszty procesu wyniosły 5370 złotych, a 60% tej kwoty to 3222 złote i taką kwotę Sąd obciążył pozwanego.

W pozostałej części apelację pozwanego oddalił (art. 385 k.p.c.)

Koszty postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny także rozliczył stosunkowo, w analogicznych proporcjach (60%-40%). To oznacza, że pozwany winien zwrócić stronie powodowej kwotę 1620 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym (2700 złotych x 60%= 1620 złotych).

Wynagrodzenie pełnomocnika strony powodowej Sąd Apelacyjny ustalił na podstawie § 6 pkt.6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity: Dz. U. 2013 r. poz. 490)

Koszty pomocy prawnej, udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym Sąd przyznał na podstawie § 19, 20, 2 ust. 3 w zw. z § 6 pkt 6 oraz § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. jedn. Dz. U. z 2013 poz.461), polecając wypłacić je ze Skarbu Państwa - Sądowi Okręgowemu w Łodzi.

Przepis zaś art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz. U. z 2010 Nr 90, poz.594 ze zm.) stanowi, że kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąża przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. W związku z tym Sąd nakazał ściągnąć od strony powodowej nieuiszczoną opłatę od apelacji, odpowiadającą stopniowi przegrania sprawy w tym postępowaniu.